

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМСТВА В УКРАЇНІ»

Студента (ки) 3 курсу, 6с групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Коваленка
Нікити
В'ячеславовича

Науковий керівник
канд. екон. наук,
доцент

(підпис керівника)

Головня
Юлія
Ігорівна

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук,
доцент

(підпис гаранта)

Головня
Юлія
Ігорівна

Київ 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	6
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	15
2.1. Характеристика макроекономічних показників розвитку малих та середніх підприємств в Україні	15
2.2. Напрямки вдосконалення державного регулювання малого та середнього підприємництва.....	20
ВИСНОВКИ	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	26

ВСТУП

Актуальність теми роботи. Як відомо державне регулювання є особливим видом діяльності держави в контексті управління малої та середньої підприємницької діяльності та являє собою впорядковану правовими актами різного рівня діяльність держави в особі визначених державних органів влади, що проводиться спільно з носіями господарських інтересів, спрямовану на врегулювання системи господарських відносини в сфері підприємницької діяльності. Процес регулювання проводиться з метою недопущення, зміни або припинення господарської діяльності або, навпаки, підтримки їх у відповідних станах за допомогою встановленої системи засобів, принципів та заходів. У багатьох розвинутих державах є існування ринкової економіки, заснованої на плюралізмі форм власності й свободи підприємницької діяльності є неможливим без збереження системи державного регулювання як економіки країни в цілому, так і її окремих галузей, відтак в зв'язку з цим можна говорити про те, що процес державного регулювання малого та середнього підприємництва носить об'єктивний характер, завдяки якому відбувається врегулювання особливим типом діючих господарських відносин та який має на меті ефективно впливати на господарську діяльність підприємств з метою зміцнення їх потенціалу та розвитку економіки загалом.

Важливим моментом господарської діяльності України має стати поєднання поточних і перспективних напрямків розвитку економіки, що буде передувати розвитку інвестиційної політики, зростанню накопичення капіталів і стабільному розвитку малого та середнього підприємництва загалом, а також стримування інфляції економічним шляхом та зняття обмежень адміністративного регулювання щодо господарської сфери діяльності підприємств в Україні. Державне регулювання підприємницької діяльності має

бути направленим на дотримання трудового законодавства та господарського, через регулювання найму і порядку оплати праці та підтримку відповідного рівня соціальної рівноваги, де суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності повинний не тільки дотримувати встановлених державою норм та законів, але й прагнути максимально якісно задовольнити потреби споживачів на ринку якісними товарами та послугами, відповідно до того вміти та прагнути ефективно організувати процес виробництва щоб максимально утриматися від ризику та отримати відповідний прибуток. Отож, найважливішою функцією процесу державного регулювання сектору МСП має бути правильне врегулювання через відповідне нормативне регулювання; методичне керівництво; підбір і розстановку професійних кадрів; матеріально-технічне забезпечення; фінансування; інформаційне забезпечення; оперативне управління власністю та облік і контроль, тощо.

Відтак у даній час процес державного регулювання підприємницької діяльності проводиться державою в різних напрямках з використанням певних інструментів та методів здійснення регулювання, які спробуємо детальніше дослідити в даній роботі. Таким чином, на сьогодні процес регулювання є недосить простим, адже включає цілу сукупність функцій та принципів а також органів які покликані здійснити процес злагоджено та налагодити активний розвиток даного сектору економіки, відтак державне регулювання малого та середнього підприємництва є досить важливим аспектом діяльності держави, адже саме завдяки ньому можливий відповідний процес фінансування з державного бюджету та відповідне зменшення податкового навантаження та фактична безпека бізнесу, відтак даний процес на сьогодні в Україні має свої особливості, вивчення та аналізу яких присв'ячена дана робота.

Об'єкт дослідження – процес державного регулювання малого та середнього підприємництва в Україні.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, організаційно-методичних засад і практики державного регулювання малого та середнього підприємництва в Україні.

Мета роботи – дослідити особливості здійснення процесу державного регулювання малого та середнього підприємництва в Україні.

Завдання роботи:

- надати теоретичну характеристику та визначити сутність процесу державного регулювання та його значення для бізнесу;
- визначити основні особливості державного регулювання малого та середнього підприємництва в Україні;
- надати характеристику макроекономічних показників розвитку малих та середніх підприємств в Україні;
- запропонувати напрямки вдосконалення державного регулювання малого та середнього підприємництва.

Методи роботи. Під час написання випускної кваліфікаційної роботи автором було використано сукупність методів, серед яких: *метод порівняння* – для порівняння окремих особливостей державного регулювання малого та середнього підприємництва в Україні, *описовий метод* – для опису основних особливостей державного регулювання малого та середнього підприємництва в Україні, *метод узагальнення* – для формування загальних висновків дослідження та ін.

Структура роботи. Робота складається із вступу, основної частини, що містить 2 розділи, загальних висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи склав 28 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Державне регулювання розвитку економіки - це вплив держави на діяльність господарюючих суб'єктів і ринкову кон'юнктуру з метою забезпечення нормальних умов функціонування ринкового механізму. Всі негативні сторони ринкової економіки можуть служити поясненням причин посилення ролі держави в економіці. Саме згладжування, запобігання негативним наслідкам дії ринкових регуляторів - мета економічної діяльності держави [5].

Виходячи з вищевикладеного, можна визначити наступні основні економічні функції держави (уряду) [2]:

- забезпечення правової бази функціонування приватного бізнесу;
- заштита конкуренції. Панування монополій завдає шкоди всьому суспільству, тому антимонопольна діяльність і підтримку конкуренції стають функціями держави;
- перерозподіл доходів через систему прогресивного оподаткування і систему трансфертних платежів (пенсії, допомоги, компенсації і т. п.);
- фінансування фундаментальної науки та охорона навколишнього середовища;
- зміна структури виробництва з метою коригування розподілу ресурсів;
- контроль і регулювання рівня зайнятості, цін, темпів економічного зростання;
- фінансування виробництва або безпосереднє виробництво громадських товарів і послуг.

Державне вплив на економіку здійснюється за двома основними напрямками [5]:

- через державний сектор;
- за допомогою впливу на функціонування приватного сектора економіки за допомогою різноманітних економічних інструментів (державне регулювання економіки).

Загальна стратегія державного регулювання економіки базується на наступних принципах [8]:

- за інших рівних умов перевагу слід віддавати ринкових форм організації економіки. На практиці це означає, що держава повинна фінансувати тільки ті соціально значущі галузі, які не приваблюють приватний бізнес (через малої прибутковості);
- державне підприємництво повинно не конкурувати, а допомагати розвитку приватного бізнесу. Ігнорування цього принципу може призвести до штучного домінування державних підприємств над приватними;
- державна фінансова, кредитна і податкова політика повинна сприяти економічному зростанню і соціальної стабільності;
- державне втручання в ринкові процеси більш ефективно, якщо воно має ринкову форму;
- посилення державного регулювання здійснюється з метою контролю загальногосподарських криз, а також процесів в сфері міждержавних економічних відносин.

Таким чином, як бачимо процес державного регулювання має велике значення для розвитку держави та бізнесу загалом, особливо що стосується малого та середнього бізнесу, адже ці два види бізнесу активно потребують державної підтримки, адже мають недостатньо ресурсного та фінансового забезпечення в зв'язку з чим важко сплачувати податки та закупляти товари по

підвищеним цінам, а також шукати нові ринки збут внаслідок невеликих розмірів, тощо.

Одне з основних завдань уряду України має бути - підтримка і розвиток малої підприємницької діяльності що буде сприяти підвищенню підприємницької активності через низькі податки і також велике значення мають державні програми підтримки підприємництва, які на сьогодні на жаль лише фактично на папері, адже немає чіткого окресленого механізму фінансування державних цільових програм розвитку для сектору МСП, таким чином, дане питання теж потребує окремого врегулювання на макрорівні з метою підвищення конкурентоспроможності та рівня розвитку сучасного бізнесу в державі.

Процес регулювання державою сфери малого та середнього підприємництва в є важливим аспектом соціального та економічного розвитку, адже саме завдяки державному регулюванню можливий відповідний рівень економічного розвитку підприємництва взагалі. На основі сучасного вивчення норм та законів законодавства країни визначено основні особливості регулювання сектора МС в Україні. Таким чином, в Україні присутня не велика кількість законів, що фактично врегульовують підприємницьку діяльність, зокрема, до них відносяться: Господарський кодекс України, Закон України «Про банкрутство», «Про власність», «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців», «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності», «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та інші, проте є на жаль відсутність єдності та загальної системи механізму врегулювання яка породжує багато правових норм, які дублюються та переплітаються [3].

Таким чином, перейдемо до аналізу законодавства, а саме у ст. 47 ГКУ зазначено, що - держава гарантує всім підприємцям незалежно від обраних

ними організаційних форм рівня права та рівні можливості для використання ними матеріальних, технічних, фінансових, трудових, інформаційних, природних та інших ресурсів. Враховуючи це та інші нормативно-правові акти згадані вище в Україні все ж існують відповідні проблеми державного регулювання, які пов'язані з багатьма факторами, зокрема, на наш погляд, пов'язані:

- небажанням працювати на благо інтересів держави та суспільства, це можна назвати філософсько-правова проблема, яка породжує інші вагомні проблеми та створює різного роду труднощі для функціонування сектору МСП та держави загалом;
- відсутністю фінансово-матеріальної забезпеченості розроблених програм розвитку МСП;
- відсутність розроблених механізмів за допомогою яких б здійснювалося фінансування розроблених програм розвитку малого та середнього підприємства в Україні [7].

Наступний закон за допомогою якого підприємницької діяльності сектор МСП є Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого та середнього підприємництва в Україні», що відповідно до ст. 2 гарантує відносини стосовно розвитку таких підприємств які базуються на Конституції України і регулюються Господарським, Цивільним та Податковими кодексами України, цим Законом та іншими нормативними актами а також міжнародними договорами [8]. Окрім того. ст. 4 даного Закону висвітлює важливі напрями державної політики у сфері розвитку МП та СП, а саме: удосконалення та спрощення введення обліку; запровадження спрощеної системи оподаткування; залучення МП та СП до виконання науково-технічних та соціальних програм, здійснення постачання продукції для державних, регіональних потреб а також сприяння розвитку інфраструктури [8].

У ст. 5 даного Закону передбачена й ціла низька органів, що покликані забезпечувати розвиток МСП та звісно визначені їх повноваження, серед цих органів є ВРУ, КМУ, спеціально уповноважений орган у сфері розвитку МСП, інші центральні органи виконавчої влади, проте на сьогодні дані органи лише фактично формують програми розвитку [8].

Державна підтримка малого та середнього бізнесу в сучасній державі здійснюється й через ЗУ «Про державну підтримку і розвиток малих та середніх підприємств в Україні», в якому фактично зазначено, що з метою створення відповідних сприятливих умов для розвитку підприємництва держава повинна надавати належну підтримку. Відтак метою державної політики у сфері розвитку малого та середнього підприємництва в державі згідно цього закону є: формування сприятливих умов для розвитку малого і середнього підприємництва; забезпечення відповідного рівня розвитку суб'єктів МП та СП з метою формування конкурентного середовища та підвищення відповідного рівня конкурентоспроможності; стимулювання інноваційної та інвестиційної активності суб'єктів МП та СП в державі; сприяння впровадженню суб'єктів МП та СП діяльності для просування вироблених ними товарів (робіт та послуг) результатів інтелектуальної діяльності на зовнішній та внутрішній ринок; забезпечення відповідного рівня зайнятості населення через підтримку підприємницької ініціативи громадян [8].

В Україні ухвалена «Стратегія розвитку малого і середнього бізнесу на період до 2020 року» [9]. Проте, на наш погляд, на жаль не було сформовано досконалого механізму фінансування, відтак дана стратегія на жаль не забезпечує позитивного впливу на розвиток цього сектора економіки, головним чином через:

- відсутність методичного забезпечення оцінки ефективності результатів;

- недосконалість існуючої системи економічної безпеки, що в сукупності впливають на формування якісного рівня розвитку МСП не та загалом сприяють економічному та соціальному розвитку держави.

На сьогодні процес підтримки державою сектору малого та середнього підприємництва здійснюється в недостатньому обсязі і несвоєчасно. Обмежений доступ малих підприємств до високих технологій, так як їх купівля вимагає значних одноразових фінансових витрат [1, с. 167]. Велике значення для розвитку МСП повинне мати формування ефективної що враховує потреби МСП системи законодавства, на даний момент основні труднощі полягають в тому, що: не має зведеної єдиної законорачої основи щодо діяльності українських малих підприємств та наявні різні документи, постанови що втілюються в життя далеко не повно.

Відтак Закон "Про підтримку малого і середнього підприємництва" передбачає, що підтримка держави включає в себе фінансову, інформаційну, консультаційну підтримку малого і середнього підприємництва в сфері інновацій, науки і промислового виробництва, експорту, а також підтримку в підготовці кадрів. Крім цього, передбачено створення спеціального уповноваженого органу в сфері розвитку малого і середнього бізнесу, а також сказано про сприяння в розвитку інфраструктури підтримки малого і середнього бізнесу. Також закон зобов'язує Кабмін щорічно звітувати перед парламентом про те, як здійснює підтримка [2, с. 121]. Проте доцільніше було б ввести необхідні зміни до Бюджетного, Податкового, Господарського, Цивільного кодексів та інші документи, які регулюють, зокрема і питання щодо розвитку малого та середнього бізнесу. Для надання фінансової підтримки малого і середнього підприємництва законом не передбачені

реальні джерела. Отож запропонована категоризація бізнесу податкового кодексу не відповідає законодавству. Малому та середньому бізнесу необхідна конкретика. Закон потрібно доповнити нормами, які б передбачали реальний механізм здійснення підтримки малого і середнього підприємництва.

На наш погляд Стратегію розвитку для МСП розробляти не доцільно, коли сучасна економіка ще не вийшла з фактичної кризи, коли не поновлено банківське кредитування, тобто є загрозливі фактори які можуть забезпечити не досягнення мети стратегії, тому, у зв'язку з цим потрібно виконати наступне:

- підготувати Стратегії розвитку для МСП, що є фактично частиною зобов'язань України на шляху її євроінтеграції, зокрема це передбачає угода про асоціацію між Україною та ЄС та Європейським співтовариством з атомної енергії та їх державними членами (*ратифікована ЗУ від 16.09.2014 року № 1678-VII*) в ст. 379 визначено зобов'язання України відносно співпраці з ЄС в частинні введення стратегії розвитку МСП що базується на принципах Європейської хартії МП які є важливим елементом економіки України.

Можна стверджувати, що проект Стратегії МСП - 2020 побічно передбачає скасування спрощеної системи оподаткування. Суб'єкти мікро підприємництва представлені у проекті Стратегії МСП - 2020 виключно з негативним і в той же час бездоказовими позиціями, а саме передбачено, що: «МСП поєднує в собі мікропідприємство" для виживання ", що створене скоріше з потреби підприємницьким міркувань; ... найманих працівників, які маскуються під незалежних підприємців; визначено, що ... для МСП для ухилення від норм і стандартів, ... є деякі ознаки, що ті, хто використовують ССО, можуть бути задіяні у відмиванні коштів, ... більшою проблемою є ситуація, коли звичайні МСП поділяються на менші підприємства, щоб використовувати ССО для уникнення звичайних податкових і облікових

зобов'язань ... » і т. п. Це дозволяє стверджувати, що проект Стратегії МСП - 2020 підготовлений з позиції фактичної тенденційної ворожості до малого підприємництва в цілому та ФОП зокрема. Потрібно також й зауважити, що значна частина проекту Стратегії МСП - 2020 присвячена опису стану та проблем великого бізнесу, що явно не повинно бути предметом Стратегії розвитку саме малого підприємництва [8].

Ймовірно, текст Стратегії МСП - 2020 є механічним поєднанням фрагментів різних текстів. У проекті Стратегії цілком правильно зазначено, що мікро-, малий і середній бізнес внаслідок своїх особливостей повинні отримати різні інструменти державної політики для свого розвитку: «Український МСП неоднорідний, а розвиток сектора потребує різних підходах до формування політики відтак всі ці групи МСП потребують застосування різних підходів у формуванні державної політики відносно розвитку МСП». Це абсолютно справедливий і правильний висновок. Його реалізація передбачала б, що в тексті проекту Стратегії МСП - 2020 по кожному запропонованому напрямку державної політики і по кожній мірі, яка мала б бути розроблена з індикаторами результативності, - повинні бути визначені інструменти державної політики окремо для мікро-, малого та середнього бізнесу.

Таким чином, навіть в рамках малого бізнесу повинні бути запропоновані та конкретизовані різні інструменти впливу для різних груп малого бізнесу, це допоможе більш якісно підійти, проте в рамках малого бізнесу мають бути й сформовані конкретні механізми безпеки, це теж, на наш погляд, є актуальним питанням розвитку, адже на сьогодні, часто саме малий бізнес є найбільш незахищеним та вразливим перед кримінальним середовищем, який не має змоги себе фізично захистити, і часто змушений закриватися або ж бути під тягарем кримінального впливу.

Повертаючись ще раз до суті, потрібно зазначити, що у проєкті Стратегії – 2020 року, окрім наведених цитат, більш ні разу незгадана необхідність формування різних інструментів державної підтримки для різних груп МСП, що означає, що загалом проєкт Стратегії – 2020 року, ймовірно є механічним поєднанням фрагментів різних текстів і неузгодження внутрішньої логіки проєкту із першочерговими потребами відносно розвитку малого та середнього підприємництва загалом. Таке неприпустимо і свідчить про безвідповідальне ставлення до виконання професійних і службових обов'язків. Все сказане дає зрозуміти, що державне регулювання малого та середнього підприємництва державою має суттєві недоліки, які на наш погляд, потребують великих суттєвих доопрацювань на загальнодержавному рівні з метою покращення розвитку малого та середнього підприємництва в Україні.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

2.1. Характеристика макроекономічних показників розвитку малих та середніх підприємств в Україні

Господарюючі суб'єкти сфери малого і середнього підприємництва повинні більш активно брати участь в торгівлі, побутовому обслуговуванні та наданні послуг, зокрема, в громадському харчуванні, в обслуговуванні виробництва і в самому виробництві, в будівництві. Окрім того важливе значення для великих міст має функція інновацій а саме малі та середні підприємства є досить вразливими та сильно піддаються різким змінам тому саме процес регулювання з боку держави може принципово зміцнити та налагодити відповідний розвиток сектору МСП підвищивши його економічні показники розвитку, які буде детальніше розглянуто в даному пункті, таким чином можна зробити висновок, що потрібно почати ефективно працювати щоб досягти результату, а працювати потрібно багато та правильно дотримуючись відповідних норм щодо провадження державного управління розвитком малих та середніх підприємств.

Таким чином, постає гостра необхідність формування напрямків вдосконалення управління підтримки малого та середнього підприємництва що є досить важливим і актуальним питанням, адже саме від правильно визначених та реалізованих засад щодо вдосконалення розвитку державного управління МСП буде залежати й розвиток держави загалом, адже саме як відомо в малому та середньому бізнесі є зайнята велика кількість населення, що сплачує податки та працює на благо держави.

Нижче для відповідно глибокого аналізу даної теми наведемо відповідний статистичний аналіз на основі вивчення відповідних офіційних джерел, щодо рівня розвитку малих та середніх підприємств в Україні за останні роки її розвитку та визначимо основні шляхи вдосконалення державного управління в контексті підтримки малого та середнього підприємництва і, зокрема, процесу аналізу регуляторного впливу держави на МСП.

Незважаючи на збільшення кількості малих підприємств у 2018 р. порівняно з 2015 р. на 11569 од., та на 16454 од. порівняно з 2017 р. (рис.1.)

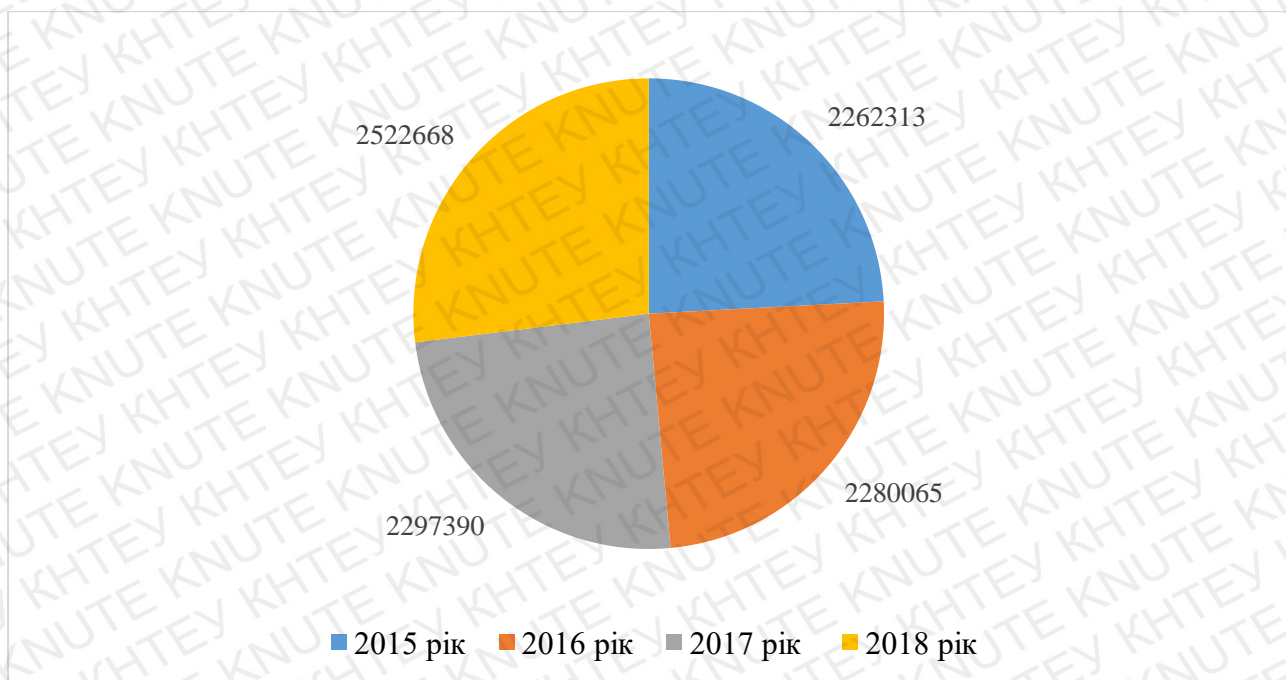

Рис. 1. Динаміка розвитку малих та середніх підприємств в Україні за 2015-2018 рр. [Сформовано на основі даних Держкомстату України]

Збільшення кількості малих та середніх підприємств є бажання населення відкрити власну справу, що зумовлює їх відкривати власні

підприємства, звичайно для економіки це позитивний аспект, проте потрібно відмітити, що високі ставки за банківські кредити, високі ціни на закуплю сировини створюють додаткові фінансові труднощі та змушують такі підприємства часто закриватися.

Нижче проведемо аналіз ФОП (фізичні особи-підприємці) в розрізі розвитку малих та середніх підприємств (рис. 2)

Рис. 2. Фізичні особи сектору МСП в Україні за 2015-2018 роки [Сформовано на основі даних Держкомстату України]

Кількість фізичних осіб-підприємців зменшується у 2018 році їх кількість порівняно із 2015 роком зменшилася на 147274 од. а середніх зросла на 112 од. На наш погляд це є свідченням того, що держава мало уваги приділяє розвитку саме малих підприємств, адже як зазначалося вище високі ставки за кредити, постійне підвищення рівня цін на сировину та матеріали, нестабільність споживчого попиту, що зумовлена соціально-економічною та

політичною нестабільністю за останні роки розвитку держави призводить до спаду ФОП, що загалом дає низьку ефективність державної підтримки та регулювання розвитку малих підприємств.

Наступний показник обсяг реалізованої продукції МСП, (рис. 3), даний показник, показує скільки продукції реалізовано за аналізований період, і як ця реалізація з роками позитивно зростає.

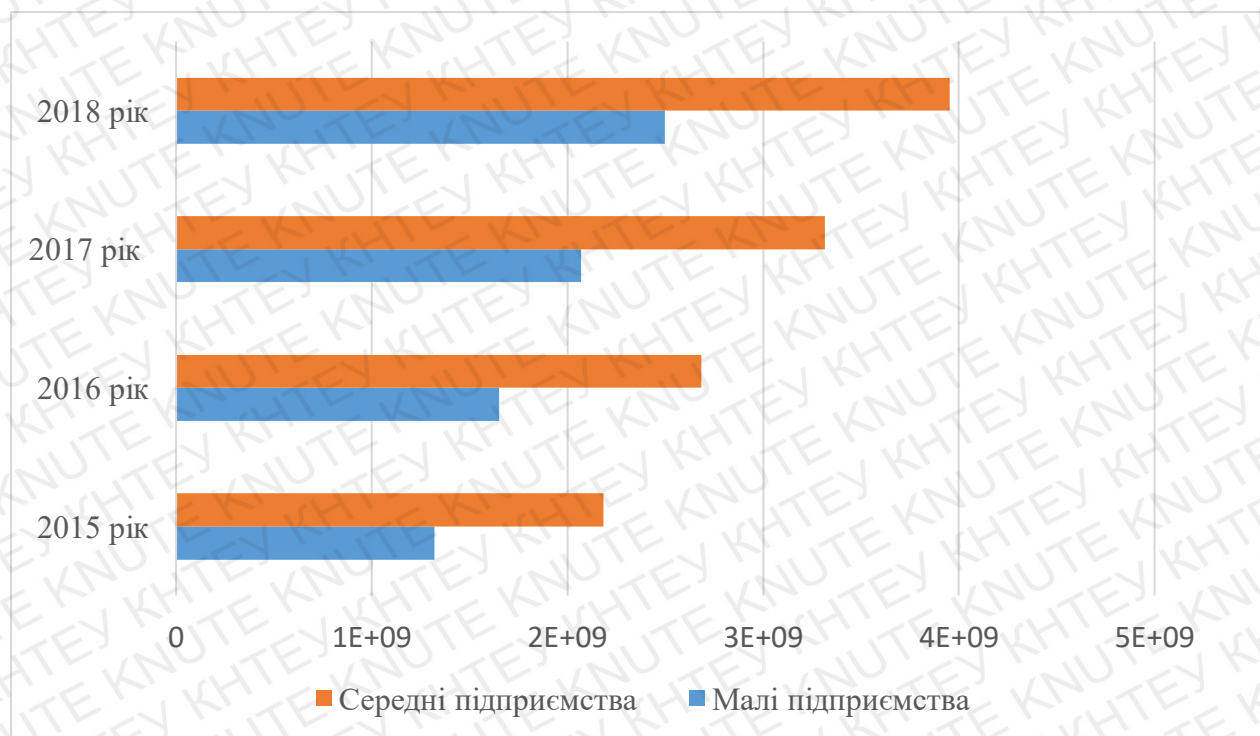

Рис. 3. Динаміка реалізації товарів, робіт і послуг малими та середніми підприємствами за 2015-2018 роки [Сформовано на основі даних Держкомстату України]

Процес реалізації товарів, робіт та послуг в державі як показує офіційна статистика Держкомстату України за 2015-2019 рр. Зростає, проте це не свідчить про активний розвиток бізнесу та якість продукції, підтвердженням даного факту є зміна кількості зайнятих працівників, які за чотири роки

збільшилися в дуже мізерній кількості, особливо що стосується малих підприємств, (рис. 4).

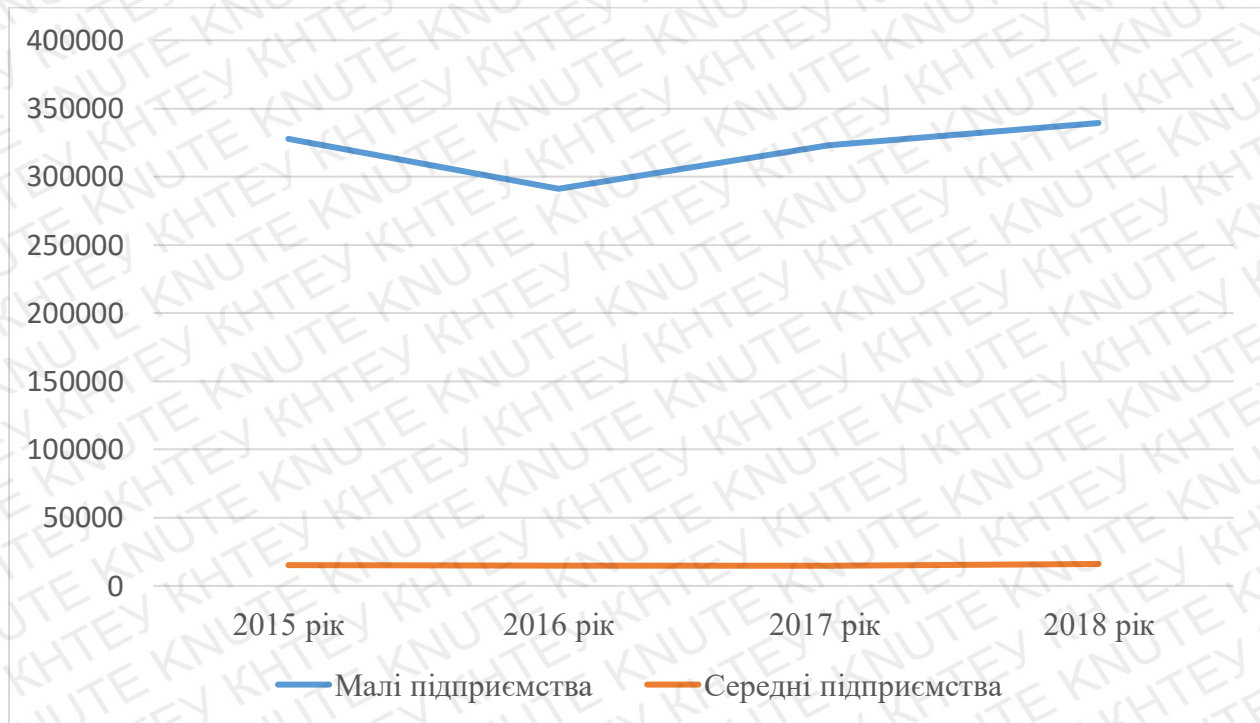

Рис. 4. Кількість зайнятих працівників на малих та середніх підприємствах за 2015-2018 рр. [Сформовано на основі даних Держкомстату України]

Кількість зайнятих працівників на малих підприємствах у 2018 році порівняно із 2015 роком зменшилася на 834916 ос., а в середніх на 151774 ос., що наслідком на наш погляд низького рівня заробітних плат, що зумовило підвищення рівня міграції з метою кращого життя, а також важкі фізичні роботи на малих підприємствах, що не відповідають рівню заробітної плати та відповідним стандартам роботи та багато інших чинників.

Проведений аналіз свідчить проте, що держава загалом недостатньо підтримує розвиток малого та середнього підприємництва в Україні, що пов'язано на, наш погляд, із наступними основними факторами до числа яких

відносяться є нестабільна економіко-політична ситуація в Україні, яка характеризує неможливість та небажання підтримувати економічну стабільність та відповідний правовий порядок в державі закриття великої кількості підприємств на територіях проведення АТО, що теж характеризує недостатнє державне регулювання відповідно безпеки держави, а в ній і самих суб'єктів МСП, тощо.

Таким чином нижче запропонуємо основні практичні рекомендації щодо удосконалення процесу здійснення процесу державного регулювання МСП з врахуванням сучасних умов розвитку та наявних проблем. Запропоновані засади мають на меті покращити процес та збільшити рівень безпеки малих та середніх підприємств а також показати правильний орієнтир державним органам влади у здійсненні процесу регулювання малих та середніх підприємств.

2.2. Напрямки вдосконалення державного регулювання малого та середнього підприємництва

Формування напрямків вдосконалення регулювання малого та середнього підприємництва є актуальним завданням, адже саме від правильно визначених та реалізованих засад щодо вдосконалення розвитку державного регулювання МСП буде залежати розвиток економіки, адже в малому та середньому бізнесі є зайнята велика кількість населення, що сплачує податки та працює на благо держави, відтак формування відповідних напрямків вдосконалення державного регулювання МСП повинно стати першочерговим завданням держави.

Однак, реалізовані в даний час державні заходи з підтримки малих підприємств (такі як зниження фіскального навантаження, обмеження

адміністративних бар'єрів, зміна вимог до реєстрації та ліцензування конкретних видів діяльності) не привели до істотного зростання підприємницької структур в економічній системі державного регулювання та управління.

Таким чином, нижче запропоновано основні завдання держави відповідно до покращення процесу державного регулювання малих та середніх підприємств, якими повинні бути наступні засади, а саме:

- формування механізму державного фінансування всіх стратегій розвитку для МСП;
- дотримання державної регуляторної політики всіма органами державної влади. Необхідно забезпечити розробку та прийняття наступних законів щодо покращення державного регулювання, а саме:
 - а) «Про внесення змін і доповнень до ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні»»;
 - б) «Про внесення змін та доповнень до Закону «Про Комітети Верховної Ради України», а також до регламенту Верховної Ради; формування системи моніторингу результативності дії прийнятих регуляторних актів;
- сформуванню уповноваження в повному обсязі ЗУ «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», скасування на цій підставі великої кількості наявних дозволів та прийняття закону щодо вичерпного переліку документів які мають дозвільний характер;
- завершення процесу побудови нової системи реєстрації, а також зміщення зміни реєстраційного процедури до одного дня;
- підвищення рівня обслуговування підприємців;
- збереження доступу МСП до спрощеної системи оподаткування, та разом з тим зменшення адміністративного та фіскального тиску через прийняття нових законів;

- забезпечення якісного контролю і нагляду за дотриманням законів щодо ліцензування, реєстрації та дозвільної системи;
- формування та реалізація ЗУ «Про основні засади державного контролю за господарською діяльністю в Україні»;
- упорядкування окремих видів господарювання, зокрема, грального бізнесу, з метою посиленого захисту суб'єктів підприємництва від цього, відтак за умови позитивних змін апробації Ліцензійних умов прийнятих у м. Києві, потрібно поширити цей досвід по всій Україні;
- започаткування ефективних механізмів державної підтримки малого підприємництва окремо від середнього, внаслідок того, що в них є окремі особливості господарювання, відтак державна підтримка має дещо різнитися, потрібно формування окремих стратегій розвитку;
- формування та запровадження нових ефективних механізмів державної підтримки МСП через розвиток його інфраструктури та полегшення доступу до фінансово-кредитних ресурсів, які на сьогодні, на наш погляд, є просто не підйомними (а це за офіційними даними від 18% до 30 і більше % річних за кредит для МСП), що фактично для більшості підприємців є надто великими, що зумовлює їх переходити в тінь та набирати персонал не офіційно, тощо.

Окрім визначених, залишається й ряд питань, що теж є досить актуальними для розвитку підприємництва, що об'єктивно виходять за компетенцію Держпідприємництва, зокрема, йдеться про: упорядкування системи податків і зборів з СПД, що сприяло б виведенню малого та середнього бізнесу із тіньового сектору; встановлення чесних соціальних нормативних передумов, що б захистили підприємця і найманого робітника; встановлення правил, що передбачені в розвинутих країнах, щодо кредитування малого та середнього підприємництва. Регіональні органи влади несуть пряму адміністративну відповідальність за цільове витрачання, а також забезпечення

ефективності та результативності використання державних бюджетних коштів при реалізації заходів підтримки малого підприємництва.

Таким чином, потрібно сформулювати комплекс заходів, для підтримки розвитку МСП, прикладом має послужити закордонна практика, як відомо державне регулювання малого бізнесу в Європі здійснюється шляхом законодавства, розробки і реалізації цільових програм фінансового, технологічного, інформаційного та кадрового сприяння розвитку малого та середнього підприємництва в той час як в нас є тільки програми розвитку які фінансово нічим не підкріплені та передбачають недоцільний розвиток, адже окреслюють бізнес не враховуючи українських ситуацій ведення та розвитку .

Отже, як бачимо сектор МСП для ефективного економічного та соціального розвитку держави повинний зайняти значне місце в економіці та соціальній сфері сучасних великих мегаполісів. Господарючі суб'єкти сфери малого і середнього підприємництва повинні більш активно беруть участь в оптовій і роздрібній торгівлі, побутовому обслуговуванні та наданні різних послуг населенню, в громадському харчуванні, в обслуговуванні виробництва і в самому виробництві, в будівництві. Надзвичайно важливе значення для мегаполісу має притаманна малому і середньому підприємству функція інноваційних перетворень, проте про це все має подбати держава в особі державних органів влади за допомогою вибору оптимальних способів та методів регулювання а також забезпечення економічної безпеки бізнесу, яка на сьогодні на наш погляд потребує нагального вирішення, таким чином можна зробити висновок, що потрібно почати ефективно працювати щоб досягти результату, а працювати потрібно багато та правильно дотримуючись відповідних норм щодо провадження державного управління розвитком малих та середніх підприємств.

ВИСНОВКИ

В процесі написання дипломної роботи було визначено наступні головні завдання, а саме:

1. Визначено, що державне регулювання розвитку економіки - це вплив держави на діяльність господарюючих суб'єктів і ринкову кон'юнктуру з метою забезпечення нормальних умов функціонування ринкового механізму. Всі негативні сторони ринкової економіки можуть служити поясненням причин посилення ролі держави в економіці. Саме згладжування, запобігання негативним наслідкам дії ринкових регуляторів - мета економічної діяльності держави.
2. Проведено аналіз розвитку МСП та визначено, що на сьогодні є потреба створення сприятливих умов для розвитку МСП, а також формування ефективної системи його державного регулювання. Однак, реалізовані в даний час державні заходи з підтримки малих підприємств (такі як зниження фіскального навантаження, обмеження адміністративних бар'єрів, зміна вимог до реєстрації та ліцензування конкретних видів діяльності) не привели до істотного зростання підприємницької структур в економічній системі державного регулювання та управління.
3. Визначено, що проаналізовані показники розвитку за аналізований період розвитку є такими що не характеризують достатній рівень розвитку малих та середніх підприємств у зв'язку з чим автором запропоновано засади щодо вдосконалення процесу державного регулювання малих та середніх підприємств з метою покращення загального рівня розвитку сектору МСП та держави загалом.
4. Доведено, що сектор МСП для ефективного економічного та соціального розвитку держави повинний зайняти значне місце в економіці та

соціальної сфері сучасних великих мегаполісів. Господарюючі суб'єкти сфери малого і середнього підприємництва повинні більш активно беруть участь в оптовій і роздрібній торгівлі, побутовому обслуговуванні та наданні різних послуг населенню, в громадському харчуванні, в обслуговуванні виробництва і в самому виробництві, в будівництві. Надзвичайно важливе значення для мегаполісу має притаманна малому і середньому підприємству функція інноваційних перетворень, проте про це все має подбати держава в особі державних органів влади за допомогою вибору оптимальних способів та методів регулювання а також забезпечення економічної безпеки бізнесу, яка на сьогодні на наш погляд потребує нагального вирішення, таким чином можна зробити висновок, що потрібно почасті ефективно працювати щоб досягти результату.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Consolidated annual report on the progress and evaluation of the effectiveness of the implementation of state programs of the Republic of Adygea in 2017 [Electronic resource]. Access mode: <http://www.adygheya.ru/ministers/departments/ministerstvo-ekonomicheskogo-razvitiya-i-torgovli/strategiche/gosud/>.
2. Doronina I.E. The role of compliance with the priorities in the development of the entrepreneurial potential of the regions // Russian Entrepreneurship. 2017. Vol. 18, No. 3. P. 223-230.
3. Khamirzova S.K. Entrepreneurship as an institutional-market factor in the development of the economy of the Republic of Adygea // News of higher educational institutions. The North Caucasus region. Social Sciences. 2003. No. 1. P. 83-86.
4. Korobov S.A. Development of the system of state support and regulation of Russian small and medium business: potential of a resource-oriented approach // Russian Entrepreneurship. 2016. V. 17, No. 19. P. 2451-2464.
5. Kumpilova A.R. Key areas of state support for small business // Economic security of the Russian Federation: today and tomorrow: a collection of scientific and analytical articles / Ministry of Education and Science of the Russian Federation, FSBEI HPE "Kazan National Research Technical University named after A.N. Tupolev-KAI". Kazan, 2013. P. 80-84.
6. The Republic of Adygea 2013-2017 / Office of the Federal State Statistics Service for the Krasnodar Territory and the Republic of Adygea. Maikop. 2018.
7. Закон України “[Про](#) державну підтримку малого підприємництва” від 19 жовтня 2000 р. № 2063-III // Офіційний вісник України. – 2000 (01 груд.) – № 46. – Ст. 1977.

8. Іванов Ю. Б. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємництва / Ю. Б. Іванов, О. М. Тищенко, Г. В. Назарова // Харківський національний економічний ун-т; Ю. Б. Іванов (ред.), О. М. Тищенко (ред.). – Х. : ІНЖЕК, 2006. – 382 с.
9. Кашуба Я. М. Дозвільна система та регуляторна політика на місцевому рівні : [довідник] / Я. М. Кашуба, С. Я. Кулина, В. В. Фалюта ; Представництво Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва у Львівській області ; ГО “Іноваційний фонд”. – Л. : ПАІС, 2007. – 244 с.
10. Кіпень В. П. Прозорість місцевої влади в контексті подолання бідності та розвитку підприємництва / В. П. Кіпень, Н. В. Кіпень ; Донецький ін-т соціальних досліджень і політичного аналізу. – Донецьк : Астро, 2010. – 88 с.
11. Кравець О. В. Моделювання тенденцій розвитку малого підприємництва України / О. В. Кравець, Г. Ю. Кучерова // Економіка та держава. – 2017. – № 5. – С. 19–23.
12. Кравець О. В. Оцінювання розвитку малого та середнього підприємництва України. / О. В. Кравець // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – № 12. – С. 91–97.
13. Лазур П. Ю. Державне регулювання малого і середнього підприємництва / П. Ю. Лазур. – Л. : Новий Світ, 2006. – 400 с.
14. Новицька О. В. Інструменти стимулювання малого та середнього бізнесу в контексті регіонального розвитку / О. В. Новицька // Вісник ЧДТУ : зб. наук. праць Черкаського державного технологічного університету. — Серія: Економічні науки. — Вип. 39. Ч. II. — Черкаси: ЧДТУ, 2015. — С. 143–149.

15. Новицька О. В. Система підтримки малого та середнього бізнесу в регіонах України / О. В. Новицька // Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. — 2013. — № 12/1. Т. 4. — С. 48–53.
16. Пантелєєва, Н., К. Пантелєєва, і М. Чмир. «Розвиток малого та середнього підприємництва в Україні: тренди та інновації фінансування». *Фінансовий простір*, вип. 1 (33), Березень 2019, с. 117-26
17. Чечетова-Терашвілі Т. М. Періодизація законодавчого забезпечення розвитку підприємництва в Україні / Ю.Б. Іванов, Т. М. Чечетова-Терашвілі //В зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. Актуальні проблеми економіки та управління в епоху глобальних викликів і загроз :., Дніпро, (26-27 квітня 2018 р.). – Т. 1. / Нац. метал. Академія України. – 2018. – С. 89-92.
18. Якушева О. В. Концептуальні положення підтримки малого та середнього бізнесу в Україні: регіональний аспект / О. В. Якушева // Вісник ЧДТУ : зб. наук. праць Черкаського державного технологічного університету. — Серія: Економічні науки. — Вип. 40. Ч. III. — Черкаси: ЧДТУ, 2016. — С. 43–49.
19. Якушева О. В. Регіональні особливості економічного розвитку малого та середнього бізнесу в Україні / О. В. Якушева // Економіка і суспільство. — 2017. — № 8. — С. 455-461.
20. Якушева О. В. Стратегічні засади формування системи підтримки малого й середнього бізнесу в регіонах України / О. В. Якушева // Економіка, фінанси, право. — 2016. — № 4/2.— С. 60–63.